

EVA

CUÉ

jibbe willems voor introdans – oostpool – charli chung – adriaan luteijn

juli 2019

PROLOOG

stel je voor
dat dit hier
gebouwen
heg hek blinde muur
zand struik boom
auto's die voorbij komen
vliegtuig dat over vliegt
stel je voor
dat alles wat nu neutraal overkomt
vriendelijk zelfs
vijandelijk is
gebouwen vol sluipschutters
heg hek blinde muur obstakels tussen jou en de vrijheid
zand struik boom
vol mijnen struikeldraad boobytraps
auto's zijn jeeps tanks pantserwagens
geen vliegtuigen naar Salou Lloret Albufeira
maar bommenwerpers
AWACS
straaljagers
stel je voor
dat nu de laatste dag is
van de vrede
nee
nu plus één dag
dat dit Arnhem is
in de eenentwintigste eeuw
nu plus één dag
morgen
een morgen waarin alle geluiden verraderlijk zijn
een morgen waarin de stad een zwart gat is
een morgen waarin je een klop op de deur hoort
voor de deur mannen
ze zeggen
je hebt dertig minuten
neem alleen mee wat je nodig hebt
stel je voor

STILTE

ze zeggen

je hebt dertig minuten

neem alleen mee wat je nodig hebt

wat heb je meegenomen?

wat heb je nodig?

ik sta in de gang

de deur nog open

de mannen zijn al naar het volgende huis

wie?

de mannen

wie?

de mannen die zeiden

dat ik weg moest

mannen

de mannen

die zeiden

dat ik hier naartoe moest

evacuatie

hadden ze wapens?

ik heb geen wapens gezien

zijn wij burenen?

ik ook niet

ik heb geen idee

ik ken mijn burenen niet

ik ook niet

het zijn er ook zoveel

ik wel

zoveel burenen

ja?

met zoveel uiterlijkheden

denk ik

en allemaal vreemden van elkaar

waren het soldaten?

wij zijn buren
soldaten?
wij zijn vreemden
waren het soldaten?
het een sluit het ander niet uit
ik was alleen thuis
ik zeg
ik moet wachten
wachten tot de anderen thuis zijn
wie?
mijn moeder
mijn vader
mijn broertje
mijn zus
waar is je moeder?
zij zeggen
die zie je daar wel
ik zeg waar?
zij zeggen daar
bij het evacuatiepunt
je hebt dertig minuten
neem alleen mee wat je nodig hebt
hier?
wat heb je meegenomen?
wat heb je nodig?
ik weet niet eens
waar we heen gaan
waar gaan we heen?
gaan we ergens heen?
gek zo een stad vol mensen
en wie ken je nou eigenlijk
ik wil naar huis
ken jij hem?
ik wil mijn moeder bellen
hij woont naast ons of niet
geen bereik
ik kan me hem niet herinneren

geen streepje
geen stipje bereik

ja hij woont naast ons

is er hier wifi?

ik vertrouw hem niet

3G?

laten we voorzichtig zijn

4G?

laten we voorzichtig blijven

5G?

ja

ik sta in de gang
de deur nog open
ik weet niet wat ik nodig heb
alleen dat ik snel moet zijn

schnell!

wat heb je nodig

iPhone?

geen bereik

sportschoenen?

dagboek?

slaapzak?

schone onderbroeken?

wat heb je echt nodig?

schone onderbroeken?

oplader?

wat neem je mee als je huis in brand staat?

geen schone onderbroeken

de hamster?

heb jij een hamster meegenomen?

een hamster is een levend wezen

de rest...

je kan nieuwe onderbroeken kopen

een nieuwe hamster ook

maar toch

wat heb je meegenomen?

ik sta in de gang
de deur nog open
ik weet niet wat ik nodig heb
de mannen zeggen dat ik op moet schieten.

wie?

de mannen die zeggen
dat ik hier weg moet
dat ik een half uur heb voor...

voor wat?

ik ben bang

voor wat?

wat gaat er gebeuren?

hadden ze geweren?

waren het soldaten?

waren het onze soldaten?

zal je zien
brengen ze ons hierheen
om ons te evacueren
zeggen ze
maar eindigen we op onze knieën
aan de rand van een zelf gegraven kuil
enkelkje massagraf

hou op

dat is eerder gebeurd

dat soort dingen
dat kan zo weer gebeuren

spraken ze Nederlands?

Mỹ Lai

wie?

Babi Jar

die soldaten?

Douma

welke soldaten?

Warschau

die landverraders?

Katyn

welke landverraders?

Malmedy

welk land?

Deir Yassin

wat heb je meegenomen?

Srebrenica

ik heb een tas gepakt
vol gepropt
met ik weet niet wat
iPad

er is al uren geen bereik meer

onderbreken?

sokken
een boek

welk boek?

maakt dat uit?

ik ben benieuwd

boek voor de leeslijst

Anne Frank

goed boek?

weet ik niet
nog niet gelezen

mueslirepen
een warme trui
kitkat rolletje rolo tictacs
wc-papier

je gaat niet kamperen

weet je dat zeker?

ik weet niet wat ik nodig heb
ik weet niet waar ik heen ga

bij evacuatie neem je mee:

contant geld

medicijnen

paspoort

water

zaklamp

zo jij bent voorbereid

dit is niet mijn eerste evacuatie

zo

vuur likt
adem stukt
bloed stolt

ik had net nieuwe schoenen
nog in de doos
wilde ze morgen aan naar school
die kon ik niet achterlaten

neem alleen mee wat je écht nodig hebt

ja

heb je nieuwe schoenen écht nodig?

dat voelde wel zo

je hebt je nieuwe schoenen meegenomen

ik heb niks meegenomen

hamster?

ik sta in de gang
deur nog open
de mannen zijn weg
ik ben in paniek
ik prop een tas vol met spullen
geen idee of ik ze écht nodig heb
dan ren ik de deur uit
hier heen
ik ben de tas vergeten

het is vast een oefening

het is geen oefening

het is vast een oefening

we hebben de geruchten gehoord

geruchten

ik geloof er niks van

we staan hier toch

ja we staan hier

een oefening

ik ben bang

geur van
brandend haar
kruipt in mijn neus

we moeten gewoon even wachten

waarop

we moeten gewoon even afwachten

dan brandend vlees

ik hou niet van wachten

ruikt lekker
ik heb honger

ze zeggen dat we hierheen moeten komen

ruikt naar braadstuk

ze zeggen wacht op instructies

dan braak ik
dat braadstuk
is mijn broer

ze zeggen rustig blijven geen paniek

ze zeggen zoveel

ze zeggen niet wat er aan de hand is

er is vast niets aan de hand

nee en daarom moeten we hierheen

heb jij bereik?

heeft iemand mijn moeder gezien?

ik heb dit eerder meegemaakt
ze zeiden pak je spullen en vertrek
Befehl van de *Obersturmführer*
te voet op een smalle weg van klinkerstenen
tussen beschietingen en bombardementen door
naar Apeldoorn Velp Ede
sommigen naar Groningen of Friesland
we namen alleen het hoognodige mee
de rest werd geplunderd
of in puin geschoten

dat was toen

toen is nu
geschiedenis
onze geschiedenis
niet mijn geschiedenis
wie zijn geschiedenis vergeet
is zijn toekomst niet waard
ik heb dit eerder meegemaakt
van mij hoeft het niet meer
ik vlucht niet meer
ik blijf achter
en als we ten onder gaan
dan ga ik mee
ik ontloop niet nogmaals mijn noodlot
dit is een oefening
waarom ben je dan bang?
ik ben niet bang
je bent bang
dit is geen oefening
dit is oorlog
stille oorlog dan
het is het stilst voor het gaat stormen
een soldatenkist
op mijn keel
warom bist du noch hier?
hij drukt mijn adamsappel
in mijn strottenhoofd
ik hoor het kraakbeen knappen
ik ruik geen vlammen
hoor geen geweersalvo's
de lucht is leeg
geen bommenwerpers
of mortiergranaten
dit is een oefening
dit is geen oefening
het is stil
ik heb bereik!
het is altijd stiller voor de storm

oh nee toch niet

gaat het stormen?

ik maak me zorgen

ik zie mijn ouders nergens

die zijn vast op een ander verzamelpunt

hoeveel verzamelpunten zijn er?

als ze de hele stad willen evacueren?

veel

je ziet ze wel als we er zijn

waar zijn

waar ze ons naartoe brengen

waar brengen ze ons naartoe

ze zeggen naar waar het veilig is

je hoeft niet bang te zijn

we staan

met kartonnen koffers langs de weg

als het schieten begint

ik ben niet bang

ik zie

mijn zus

achterover klappen

ik wil naar huis

pas na de vlucht

kunnen we haar begraven

wat er van haar over is

ze zeggen dat we hier moeten blijven

wie?

de mannen die zeiden

dat we hier moesten komen

waar zijn ze?

wie?

hoe willen ze ons hier houden?

zijn ze gewapend?

wie?

hebben ze uniformen aan?

ik heb ze niet gezien

wie beschermt ons dan?

het is een oefening

waarom mogen we dan niet weg?

is het wel veilig hier

natuurlijk wel

hoe weet je dat

dit is Nederland
het is hier altijd veilig

dat is niet waar

bij wijze van spreken bedoel ik

ook niet

ik bedoel
er zijn hier geen oorlogen

nog niet

en anders beschermt het leger ons wel

ons leger?

heeft Nederland nog een leger?

je kent die reclames toch
geschikt / ongeschikt

ik bedoel een echt leger
niet dit halve vrijwilligersleger
met speelgoedsoldaatjes
die oude vrouwtjes helpen oversteken

ik heb geen hulp nodig
bij het oversteken

ik bedoel een echt leger
iets waar je wat aan hebt
in een oorlog

is het oorlog?

het is vast een oefening

vluchten stinkt
honderden bange lichamen
niemand wast zich
je behoefte doe je
langs de weg

of al gaande
in je broek

mijn opa is thuis
die kan niet lopen
moeten we iedereen die niet kan lopen achterlaten?

iemand zal hem vast ophalen
en wat als niet?

dan zie je hem ook wel weer
als de oefening voorbij is

dit is geen oefening

hoe weet je dat
dat zeggen ze

wie?

die mannen die zeiden
je hebt dertig minuten
neem alleen mee wat je nodig hebt

dit is geen oefening
ik herhaal
dit is geen oefening

ja dat zou ik ook zeggen
anders doet er niemand mee

zijn we hier wel veilig

je bent nooit helemaal veilig

ik bedoel
voor wat er komt

wat komt er dan

een ramp

dit is een oefening

wat voor ramp

weet ik veel
vuurstorm
bommenwerpers
blitzkrieg

vuurstorm?

brandbom

vatbom

clusterbom
neutronenbom kernbom
dan staan we hier niet veilig nee
waar wel
blitzkrieg?
binnen de EU?
er is geen ramp
wat is er dan aan de hand?
er is niks aan de hand
dit is een oefening
waarom mogen we dan niet weg
van wie niet
van die mannen
zijn ze bewapend
we mogen best weg
ga dan als je durft
we moeten wachten
waarop
tot we worden weggebracht
waarheen
hoezo
dit is toch een oefening
dit is een evacuatie
en waar we dan ook heen gaan
welkom zijn we niet
meer monden om te voeden
ze haten ons om onze hulpeloosheid
ze zullen ons als parasieten zien
ik wil niet weg
je moet
het is oorlog
wie zegt dat?
anders stonden we hier niet

onzin
in dit land krijgen we geen oorlog

doe niet zo naïef

doe niet zo cynisch

vrede is een uitzonderingstoestand
een adempauze tussen de gevechten
de normale staat van de mens
is oorlog strijd vernietiging

doe niet zo cynisch

doe niet zo naïef

onze huizen geplunderd
onze stad in de as gelegd
de mannen vermoord
de vrouwen tot slaaf gemaakt
ons bezit als oorlogsbuit meegetorst
ons bloed opgezogen door de aarde
onze akkers omgeploegd met zout

waar heb je het over

onze geschiedenis

niet mijn geschiedenis

wie zijn geschiedenis vergeet
is zijn toekomst niet waard

ik heb nog steeds geen bereik

in een vingerknip wordt deze stad een asbak
en wij niets meer
dan smeulende peuken

gezellig hoor

en als je dan thuis komt
is je huis leeg
ramen in scherven
deur uit de scharnieren
je slaapkamer besmeurd met
onbekende ontlasting

ik wil naar huis

we mogen niet naar huis

ik wil naar huis

je mag niet naar huis

ik wil naar mijn moeder

niemand mag naar zijn moeder

mijn hamster is nog thuis

je hamster is dood

in de hongerwinter

hadden we je hamster opgegeten

je mag geen hamsters mee nemen

niet mee waar naartoe

naar weg van hier

naar weg van het slagveld

waar is het slagveld

dat komt hier

maar het is zo stil

het is altijd stil voor de storm

het is geen oorlog

het is oorlog

het is geen oorlog

het is overal oorlog

waarom hier niet?

omdat dit Nederland is

denk je dat dat een garantie voor vrede is?

waar mensen is

zal oorlog komen

dacht je dat je veilig was

dat je altijd veilig zou zijn?

naïef!

met wie zijn wij in oorlog dan?

met wie niet

met onszelf

met de ander

angsthaas

wegkijker

gutmensch
hitser
het is de schuld van de vluchtelingen
wat
alles
alles is de schuld van de vluchtelingen
wij staan hier op een evacuatieplaats
ja
wij zijn zelf vluchtelingen
dat is anders
anders hoe
wij zijn andere vluchtelingen
anders hoe
wij zijn echte vluchtelingen
hoezo dan
wij *willen* niet weg
jaja
als ze het zijn
als als als
dan hebben we het zelf uitgelokt
wat zijn wij voor een volk
die onze vadsigheid beschermen
misschien niet achter dichte grenzen muren prikkeldraad
maar wel achter sofinummers postcodes
waterdichte procedures
al wie mee wil komen eten verklaren we illegaal
EIGEN HONGER EERST!
als het oorlog is
dan is het onze straf
voor ons egoïsme
de middellandse zee is drooggevallen
afrika eist haar rijkdommen terug
de eeuwenlang onderdrukte volkeren marcheren
over de drooggevallen zoutkorst van de zeebodem
onze kant op onze kant op onze kant op

om Arnhem te vernietigen
wat hebben wij gedaan?
het gaat er niet om wat je hebt gedaan
het gaat erom wat je niet hebt gedaan
dat is oorlog
het is geen oorlog
dit is een oefening
antrax
botuline
builenpest
tyfus
encephalitis
mosterdgas
sarín
agent orange
VX
chloorgas
dit is een oefening
waarom laten ze ons dan wachten
waar zijn die mannen eigenlijk gebleven
welke mannen?
die mannen die zeiden
dat we hier moesten verzamelen
heb jij die mannen gezien?
gehoord alleen
waren ze bewapend?
er is iets wakker geworden in de diepte
er is iets omhoog gekropen
er ligt iets te wachten aan het oppervlak
er ligt iets te wachten op een kans
ik heb nog steeds geen bereik
als het oorlog is
dan vecht ik terug
met de blote vuist tegen vuurwapens
ik wou dat ik een wapen had

ik zou me een weg naar huis schieten
ik zou me een weg naar de veiligheid schieten

een vuurstorm buigt niet voor een vuistslag

Arnhem zal vernietigd worden

en dan
een stad met de grond gelijk gemaakt
kan je wederopbouwen

dat is Arnhem eerder overkomen

deze stad is al vaker afgebrokkeld
in vlammenzeeën opgeslokt
in kraters weggeleden

stenen zijn niet gestapeld voor de eeuwigheid
alles wat rechtop staat
komt ooit op de grond te liggen

en al wat op de grond ligt
kan weer overeind getrokken

dit is geen oorlog

dit is een oefening

dit is geen oefening

dit is een oorlog

onthoud onze namen niet

ze zijn niet belangrijk

de doden zijn dood

wij betekenen niets meer

WIJ ZIJN NIET DOOD

nog niet

WIJ ZIJN NOG NIET DOOD

ik hoor nog geen laarzen
nog geen marcheren
we hebben nog tijd

ik wacht

ik ren

ik blijf

ik vlucht

en dan?

een vingerknip en het is gebeurd

een lichtflits die vogels uit de lucht slaat
vlammen die door straten jagen
vuur dat de huid van zuigelingen opvreet
ogen uit kassen brandt
geslachten van verkrachters laat versmelten met die van hun slachtoffers
de Rijn begint te koken en verdampt in haar loop
bomen worden fakkels
de geur van brandend vlees en rubber waait de binnenstad in
hitte trilt over smeltend asfalt
een storm van duizend bliksems
regen schroeit in onze lijven
we krijsen we krijsen
we wijzen naar de hemel
en we sterven

WIJ ZIJN NIET DOOD

nog niet

WIJ ZIJN NOG NIET DOOD

ik werd vanochtend naast je wakker
jij sliep nog
het deken was van je af gegleden
je had kippenvel
ik drukte me tegen je aan
om je warm te maken
om het warm te krijgen
ik zou vannacht weer naast je kruipen
ik zal vannacht weer naast je kruipen

dit is geen oefening

waar ben je?

dit is geen oefening

waar ben je?

dit is geen oefening

zeg me dat er niks aan de hand is

ALARM

WIJ DRIJVEN OP EEN LUCHTBED
IN EEN OCEAAN VAN PLASTIC
EN STAREN NAAR HET RODE OOG
VAN ZON

DIE ZICH

DOOR DE SMOG HEEN PROBEERT TE BOREN

WIJ SNUIVEN DE HAAIENTANDEN

VAN HET ASFALT WIJ ZUIGEN
NATRIUM UIT DE LANTAARNS WIJ
ZUIPEN BIODIESEL UIT BRANDSTOFTANKS
VAN HYBRIDE SUV'S WIJ SPUITEN
UITLAATGASSEN IN ONZE BLOEDBAAN

WIJ LATEN ONS

VLIEGEN NAAR VERDRONKEN EILANDEN
VREten VISSen MET KUNSTSTOF GRATEN
EN PISSEN OP DE GRAVEN
WAARIN DE GROTE IDEOLOGIEËN
LIGGEN TE ROTTEN

WIJ BOUWEN KERKEN OM TOT

KOOPGOOT SYNAGOGEN TOT SEKSSHOPS
MOSKEEËN TOT VARKENSFLATS EN
LACHEN WANNEER ZE IN VLAMMEN OPGAAN

WIJ

UPLOADEN ONS BREIN IN DE CLOUD PLUKKEN
ONZE MENINGEN VAN INTERNETFORA EN
DANSEN OP DE MUZIEK VAN MICHAEL
JACKSON OMDAT WIJ DE BEAT NIET
VERWARREN MET PEDOFILIE

WIJ ZIEN DE HAKENKRUIZEN

TERUGKOMEN VERMOMD ALS SCHEVE
GLIMLACH EN STIJGENDE PEILINGEN EN WIJ

WIJ HEBBEN WEL ZIN IN EEN ROBBERTJE
OORLOG

WANT ALS ZE VUURWERK GAAN

VERBIEDEN DAN HEBBEN WE ALTIJD
HET BUSKRUIT NOG

WIJ HEBBEN DE VERDRAGEN OPGEZEGD

WIJ

WIJ WETEN DAT HET VERLEDEN DOOD IS
WIJ PRATEN ER NIET MEER OVER
WIJ ERKENNEN DAT WAT VOORBIJ IS VOORBIJ IS

WIJ ZULLEN DE LAATSTEN ZIJN
WIJ TREKKEN DE DEUR ACHTER ONS DICHT
NA ONS KOMT DE ZONDVLOED
VAN VUUR DE STORM EN DE DROOGTE
DE BERGEN ZULLEN AAN ZEE KOMEN TE LIGGEN
DE POLEN WORDEN WOESTIJNEN
EN DE WOESTIJNEN WORDEN MOERAS

WAAROM

ZOUDEN WE FLUISTEREN WIJ SCHREEUWEN ALLES SCHREEUWEN
DEZE TIJD VEREIST STEMVERHEFFING
PAS WANNEER ONZE STEMMEN KAPOT ZIJN GESCHREEUWD
KELEN RAUW

MONDEN GEKNEUSD

DAN PAS ZULLEN WIJ FLUISTEREN
en dan fluisteren wij over toekomst
over vrede
over liefde

dan fluisteren wij over kleine dingen
breekbare dingen
over vonkjes hoop en de kinderen
die we hadden kunnen krijgen

over een wereld die te blussen valt
dorst die te lessen valt
honger te stillen
en wonden te stelpen

dan fluisteren wij over die ochtend
dat we naast elkaar wakker werden
bloot en glimmend nog
met een schoot vol troost
toen ons vrijen geen verdrijven van verveling was
maar vertrouwen
in een ander
en onszelf

dan fluisteren wij ik hou
en dan fluisteren wij van jou
en dan fluisteren we even niks
omdat de stilte goed is

omdat in de stilte geen gevaar verborgen ligt
in de schaduw geen giftand
geen klauwen die ons openscheuren in de slaap

dan fluisteren wij over slaap
en over al onze andere fantasieën
al onze onmogelijke wensdromen

die ons rustig houden in de uren dat wij wakker zijn
wakker en niet dronken zijn

WIJ ZULLEN DRONKEN ZIJN
WIJ ZULLEN ALTIJD DRONKEN ZIJN
ONZE TONG IS VERDOOFD EN ONZE LEVER ONVERSCHILLIG
WIJ BEDRINKEN ONS AAN SPIRITUS
SCHOONMAAKALCOHOL
EN KWASTENREINIGER

ER IS GEEN PLEK
VOOR SCHOONHEID WIJ SLAAN DE SPIEGELS KAPOT
WIJ KRASSEN MET DE SCHERVEN SLOGANS IN DE BORSTKAS
SLOGANS DIE NIETS BETEKENEN
OMDAT DE TOEKOMST NIETS BETEKENT

WIJ WETEN
DAT DIT ALLES ZINLOOS IS DAT
GEEFT NIET DE VERZINSELS DIE ONS
VERTROUWEN GAVEN
VERSLETEN MET DE TIJD
VAN DROOM TOT LEUGEN

GOD IS PLASTIC

EN PLASTIC ONZE GOD

EEUWIG ONVERWOESTBAAR
SAMEN MET DE KAKKERLAK
ENIG OVERBLIJFSEL NA HET EINDE DER TIJDEN

WIJ ZIJN GEMAAKT OM WEG TE WERPEN

WIJ ZULLEN GEEN ZONNEVELDEN BOUWEN
MAAR CREMATORIA

DE LUCHT ZAL ZWART ZIEN VAN DE DAGELIJKSE DODEN
WIJ SKIEËN OP HEUVELS VAN AS
TOT WIJ ZELF AS WORDEN

ONZE BOTTEN PETROLEUM
VOOR EEN VOLGENDE GENERATIE PRIMATEN
DIE RECHTOP GAAN LOPEN
WOORDEN KOTSEN DINGEN KOPEN

EN TOT DIE TIJD

DRIJVEN WIJ OP EEN LUCHTBED
IN EEN OCEAAN VAN PLASTIC
EN STAREN NAAR HET RODE OOG
VAN ZON

DIE ZICH

DOOR DE SMOG HEEN PROBEERT TE BOREN